

Zárási teendők 2010.

Előadó: *dr. Adorján Csaba*
egyetemi adjunktus

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

Témakörök:

- Számviteli törvény 2011-es (2010-es) változásai.
- Időbeli elhatárolások
- Céltartalék képzés
- Év végi értékelés
  - Értékvesztés, terven felüli értékcsökkenés, ezek visszairása.
  - Fentiek bemutatása az eredménykimutatásban.
  - Értékvesztés, terven felüli értékcsökkenés Cash-flow hatása.
- Értékhelyesbítés, értékelési tartalék.
- Év végi devizás értékelés.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM
Pénzügyi Számvitel Tanszék

© dr. Adorján Csaba

Zárási teendők, 2010.

Számviteli törvény változásai:

- Egyszerűsített éves beszámolót nem készíthet konszolidálásba bevont vállalkozás konszolidálásba e törvény 120-134. §-a szerint bevont vállalkozás. (IFRS konszolidáció esetén lehet.)
- A mérlegben a valutapénztárban lévő valutakészletet, a devizaszámlán lévő devizát, továbbá a külföldi pénzürtékre szóló – az 54-55. § szerint minősített – minden követelést, befektetett pénzügyi eszközt, értékpapírt, illetve kötelezettséget az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó – a (4)-(6) bekezdés szerinti – devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni., amennyiben a mérlegfordulónapi értékelésből adódó különbségetnek a külföldi pénzürtékre szóló eszközökre, kötelezettségekre, illetve az eredményre gyakorolt hatása jelentős.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM
Pénzügyi Számvitel Tanszék

© dr. Adorján Csaba

Zárási teendők, 2010.

Számviteli törvény változásai:

- Egyszerűsített éves beszámoló kiegészítő mellékletének tartalmi előírásai csökkentek.
- Egyszerűsített lehet ott is ahol eltérő az üzleti év.
- Devizás értékpapír értékesítésénél nem kell a devizaárfolyam-különbözetet külön kimutatni.
- Átalakulásnál nem kell a felértékelés miatti adóra lekötött tartalékot képezni.
- Nem kell a kiegészítő mellékletben bemutatni annak hatását, ha nem MNB, vagy átlagárfolyamon értékelnek.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Időbeli elhatárolások

Az időbeli elhatárolás(ok) képzésének indoka az összemérés és időbeli elhatárolás elvéből vezethető le.

- A megbízható és valós összképet (ezen belül az eredményt) – pontosító elszámolás(ok).

AIE → **Eredményt növelő tétel** (tárgyidőszakban), következő időszakai megszüntetéskor eredményt csökkentő.

PIE → **Eredményt csökkentő tétel** (tárgyidőszakban), következő időszakai megszüntetéskor eredményt növelő.

Képzés → általában év végén (kivéve, ha konkrét szabály van).

Feloldás → lehet év elején, év közben, év végén.

Célszerű a gazdasági esemény bekövetkeztekor rendezni.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Az időbeli elhatárolások mérlegtételei

Mérleg, 2010. ...

C. Aktív időbeli elhatárolások

1. Bevételek AIE

- Követelés jellegű, pénzbevétel lesz.

2. Költségek, ráfordítások AIE

- Nem követelés, „korábban” pénzkidadás volt.

3. Halasztott ráfordítások

- Nem követelés, ráfordítás volt, lesz.

G. Passzív időbeli elhatárolások

1. Bevételek PIE

- Nem kötelezettség, „korábban” pénzbevétel volt.

2. Költségek, ráfordítások PIE

- Kötelezettség, pénzkidadás lesz.

3. Halasztott bevételek

- Nem kötelezettség, bevétel volt, lesz.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Időbeli elhatárolás képzésének dilemmái:

- Követelés, vagy Bevételek AIE-a?
  - Követelés, ha az Szt. szerinti teljesítés tárgyévi (kivéve, ha nem került számlázásra).
  - Bevételek AIE-a, ha a fordulónap után bekövetkezett gazdasági eseményből következik (pl. tárgyévi járó osztalék).
  - Bevételek AIE-a, ha a teljesítési időszak átnyúlik a következő évre.
  - Bevételek AIE-a a tárgyévi bevétel, ha az elszámolás a pénzügyi teljesítéshez kapcsolódik, de csak következő évben írták jóvá.
- Kötelezettség, vagy Ktg., ráfordítás PIE-a? Mint AIE.
- Becslés, lehetnek eltérések a képzetthez képest.
- Devizás esetén követelés, kötelezettség szabályai.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

CÉLTARTALÉKOK

Céltartalék képzés ismérvei (kötelezettségek, passzív időbeli elhatárolások, céltartalékok szétválasztása):

- összege bizonytalan, csak becsülhető, kalkulálható;
- konkrét összege szerződéssel nem alátámasztott;
- oka ismert, vagy feltételezhető;
- felmerülés várható időpontja nem határozható meg;
- bizonytalan a kifizetés határideje;
- csak a képzési célnak megfelelően lehet felhasználni;
- a fordulónapon valószínű vagy bizonyos, hogy fennállnak;
- a szükséges fedezet más módon nem biztosított.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

A céltartalékok képzésének indoka az összemérés és az óvatosság elvéből vezethető le

- Bevételek, költségek, ráfordítások ahhoz az időszakhoz kapcsolódjanak, amikor azok gazdaságilag felmerültek.
- Bizonytalan, kockázatos bevételek ne jelenjenek meg az eredményben, a várható veszteségeket viszont el kell számolni.

Képzésének szabályait a számviteli politikában kell rögzíteni.

Kötelező képezni a várható kötelezettségekre.

Képezhető a jövőbeni költségekre.

Egyéb céltartalék külön törvény vagy kormányrendelet alapján képezhető (Szt. alapján is).

Képzése egyéb ráfordítás, **feloldása** egyéb bevétel (a felmerült költségektől, ráfordításoktól függetlenül).

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Céltartalék a várható kötelezettségekre

- Garanciális kötelezettségekre (jogszályban meghatározott időszakra, statisztikai adatok alapján)
- Független kötelezettségekre (kezeségvállalás, opciós, penziós ügyletek, le nem zárt peres ügyek)
- Biztos (jövőbeni) kötelezettségekre (határidős ügyletek, swap ügyletek határidős részére)
- Korengedményes nyugdíjra, végkielégítésre (ha megállapodás, szerződés van rá)
- Környezetvédelmi kötelezettségekre (kalkulációval a jogszabályi előírásoknak megfelelően)

A várhatóan felmerülő veszteség összegében.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Céltartalék a jövőbeni költségekre

- Képzése nem kötelező csak lehetőség van rá.
- Időszakonként ismétlődő, jelentős összegű, valószínűsíthetően felmerülő
  - fenntartási (nem felújítás, de lehet nagyobb karbantartás)
  - átszervezési (előre tervezett) vagy
  - nem jogszabályon alapuló környezetvédelmi költségekre.

Ha nem képezünk céltartalékot, akkor a felmerüléskor felvetődik az időbeli elhatárolás (fenntartási költségek), vagy az aktiválás (átszervezés) szükségessége.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Terven felüli értékcsökkenés

Tárgyi eszközöknél, immateriális javaknál **terven felüli** értékcsökkenést kell elszámolni az eszköz

használhatóságának (piaci érték) **mértékéig,**

- **ha a piaci értéke tartósan lecsökkent, mert**
  - **feleslegessé vált** (kiselejtezzük),
  - **megrongálódott,**
  - **megsemmisült,**
  - **hiányzik,** vagy
  - a könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen **magasabb,** mint az eszköz piaci értéke (ezt csak az év végi értékelés keretében lehet).

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

- A terven felüli értékcsökkenést **vissza kell írni**,
- ha az alacsonyabb értéken történő értékelés **okai nem, vagy csak részben állnak fenn**,
  - ha a piaci érték tartósan és jelentősen **magasabb**, mint a könyv szerinti érték, akkor
  - a korábban elszámolt terven felüli értékcsökkenést **visszaírással csökkenteni kell.**

Erre csak a fordulónapi értékelés keretében kerülhet sor.

Maximum a korábban elszámolt **terven felüli** értékcsökkenést lehet visszaírni.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Értékhelyesbítés, értékelési tartalék

A piaci érték és a könyv szerinti érték különbsége

- Aktiválása nem kötelező, csak lehetőség.
- Értékhelyesbítés   Eszköz
- Értékelési tartalék   Forrás
- Csak egymással szemben változtathatóak.
- Első évben az állományba vétel = növekedés, következő években állomány változás.
- Az értékhelyesbítés helyességét könyvvizsgálóval ellenőriztetni kell.
- Kiegészítő mellékletben mérlegtételenként (NY + - Z).

Immateriális javaknál (Vagyon értékű jogok, Szellemi termékek)

Tárgyi eszközöknél (Ingatlanok és kapcs. ..., Műszaki gépek ..., Egyéb berendezések ..., Tényészállatok).

Befektetett pénzügyi eszközök (Tartós részesedések)

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Követelések év végi értékelése

Behajthatatlan követelések (Egyéb ráfordításokra)

- nincs rá fedezet (végrehajtás, felszámolás során)
- egyezségi megállapodás keretében elengedték (csőd- vagy felszámolási eljárás során)
- nem lehet eredményesen érvényesíteni (a végrehajtás veszteséggel járna, az adós nem lelhető fe)
- a bíróság előtt érvényesíteni nem lehet
- a követelés már elévült (5 év).

A társasági adó alapját az elévüléssel növelni kell (nem a vállalkozás érdekében felmerült tétel).

Ha később mégis befolyik, 9.Egyéb bevételként számolandó el.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Követeléseknél értékvesztést kell elszámolni

(az adós minősítése egyedileg vagy csoportosan történhet)

- a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél
- a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan (a mérlegkészítéskor ismert információk alapján) megtérülő összege közötti (veszteségjellegű) különbözetet,
- ha ez a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

Csak az év végi értékeléskor számolható el. Adóalapot növelő tétel lesz.

Értékvesztés visszairása (az adós minősítése alapján)

- a követelés várhatóan megtérülő összege **jelentősen** meghaladja a könyv szerinti értéket. (A körülmények utólagos kedvező megváltozása miatt.)

Maximum a korábbi értékvesztés összegéig, csak év végi értékeléskor számolható el. Az adóalapot csökkenti

Devizás követelésnél a sorrend: visszairás devizában, majd forintosítás.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Készleteknél értékvesztést kell elszámolni, ha

- a vásárolt készlet bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke,
- a saját termelésű készlet bekerülési (előállítás), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert és várható eladási ára

A saját termelésű készletek értékvesztésének a meghatározásánál a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett, várható támogatásokkal növelt eladási áron számított értéket kell figyelembe venni. Visszairás csak fordulónapi értékeléssel.

A készletek könyv szerinti értékét csökkentetten kell akkor is

- ha a készlet a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás stb.), illetve eredeti rendeltetésének nem felel meg,
- ha megrongálódott, ha felhasználása, értékesítése kétségesse vált, ha feleslegessé vált.

A készlet értékét (értékvesztés elszámolásával) a használhatóságának megfelelő, a mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értékre (hasznanyagárra, illetve hulladékértékre) kell csökkenteni.

A fajlagosan kis értékű készleteknél a készlet értékének %-ában is meghatározható.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

Részesedések év végi értékelése (értékvesztése)

- a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti (veszteségjellegű) különbözet összege, ha ez a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A piaci érték meghatározásának követelményei, Szt. 54. § (2):

- a gazdasági társaság tartós piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, a befektetés (felhalmozott) osztalékkal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, annak tartós tendenciáját,
- a megszűnő gazdasági társaságnál a várhatóan megtérülő összeget,
- a gazdasági társaság saját tőkéjéből a befektetésre jutó részt, külföldi pénzürtékre szóló befektetés esetén az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó választott devizaárfolyamon átszámított forintértéken.

Ha a részesedésnek a mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a befektetés könyv szerinti értéke, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Csak a fordulónapi értékelés keretében, maximum a nyilvántartott értékvesztés összegével.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők, 2010.

A hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírnál értékvesztést kell elszámolni, ha

- a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír könyv szerinti értéke és (felhalmozott kamatot nem tartalmazó) piaci értéke közötti különbség veszteség jellegű,
- tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A piaci érték meghatározásának követelményei, Szt. 54. § (5):

- az értékpapír (felhalmozott) kamattal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, piaci értékét, annak tartós tendenciáját,
- az értékpapír kibocsátójának piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, azt, hogy a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor a névértéket (és kamatot) várhatóan megfizeti-e, illetve milyen arányban fizeti majd meg.

A kockázatmentesnek minősített, lejáratig tartott, értékpapíroknál nincs értékvesztés, arra az értékre, amely a lejáratkor megtérül.

Az értékvesztés visszairásával (csak év végi értékelés lehet) az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg az adott értékpapír névértékét.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők 2010.

Értékvesztés, terven felüli értékcsökkenés , illetve visszairásuk kezelése a cash flow-kimutatásban

- Az adózás előtti eredmény tartalmazza a fentiek hatását.
- A „3. Elszámolt értékvesztés és visszairás” sorban ellenkező előjelű korrekció.
- Befektetett eszközök indirekt módon kerülnek bemutatásra, emiatt az ezekkel kapcsolatos fenti elszámolások rendeződtek.
- A készletek, a követelések, a forgatási célú értékpapírok állományváltozása jelenik meg a „Működési cash flow” levezetésben, emiatt az állomány változás összegét a fentiekkel korigálni kell (értékvesztés és visszairás előtti állomány változás jelenthetett csak pénzeszköz változást).

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM © dr. Adorján Csaba
Pénzügyi Számvitel Tanszék Zárási teendők 2010.
